

DEPREM VE PLANLAMA ATELYESİ YAPILDI

İzmit Büyükşehir Belediyesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinin katkılarıyla Kocaeli İl Temsilciliğimizin de yoğun çabasıyla Odamız tarafından İzmit'te, 27 - 28 Kasım 1999 tarihlerinde 1. Deprem ve Planlama Atelyesi yapıldı.

Atelyenin açılış bölümünde, İzmit Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekili ile Odamız Genel Başkanı Necati UYAR birer konuşma yaptılar. Japonya'da deprem sonrası yeniden imar ve planlama konularında deneyimleri olan Prof. Dr. Hidehiko Sazanami ise, Kobe depremi sonrasında gerçekleştirilen yeniden iskan uygulamaları hakkında bir sunuş yaptı.

17 Ağustos 1999 tarihinde, merkez üssü Gölcük olarak gerçekleşen büyük depremin Doğu Marmara Bölgesinde yarattığı yıkımın ve bundan sonra izlenmesi gereken planlama yöntemlerinin tartışıldığı Teknik Atelye, üç başlık ve oturum halinde yapıldı. "Bölgesel Ölçekte Planlama Sorunları ve Kentlerin

İmarı" konulu birinci atelyeyi Doç. Dr. Numan Tuna, "Deprem Sonrası Geçici İskan ve Yeniden İskan Sorunları" konulu ikinci atelyeyi Senihi Kitapçı, "Kentlerin Yeniden İmarı ve Planlanması" konulu üçüncü atelyeyi de Doç. Dr. Baykan Günay yönetti.

Birinci atelyede bölge planlama, sanayi yer seçimleri ve planlaması, jeolojik veriler ve planlama, afetler ve planlama yaklaşımları ele alındı. İkinci atelyede acil yardım ve çadırli yerleşimler için plan yaklaşımları, geçici yerleşmelerin tespiti ve planlama ilkeleri, kalıcı yeni yerleşim yer seçimleri ve planlama ilkeleri, konut sorunu, ihtiyaç tespiti ve finansman modelleri görüşüldü. Üçüncü atelyede bölge planlama aşamasında öncelikler, tercihler, stratejiler, kentlerin yeniden planlanması ve iskanı, kentlerin yeniden canlandırılması, hukuksal durum ve yasal önlemler tartışıldı.

Teknik Atelyeye çok sayıda kamu kurum ve kuruluşu ile si-

vil toplum örgütleri çağrıldı. bunlar arasından, Yıldız Teknik Üniversitesi, TMMOB Kocaeli İKK, Orman Mühendisleri Odası Ziraat Mühendisleri Odası, İzmit Kent Kurultayı, İnsan Yerleşimleri Derneği, Türk Tabipler Birliği, TOBB Kocaeli Sanayi Odası, İçişleri Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (TAU ve Afet İşleri Genel Müdürlükleri), Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (KSS ve OSB Genel müdürlüğü), İller Bankası, TÜBİTAK MAM, Afet Bölge Koordinatör Valiliği, Bekirpaşa Belediyesi, Saraybahçe Belediyesi, Derince Belediyesi ve Gölcük Belediyesi, temsilci göndererek atelye çalışmalarına katıldılar.

Sonuçları yayına hazırlanan 'Deprem ve Planlama' atelyesinin ikincisinin de hazırlıkları sürdürülüyor. Bu kez yer Adapazarı, ortak Sakarya Valiliği olacak. "Deprem ve Planlama II" atelyesi için hedeflenen tarih 19 Şubat 2000.

SAMSUN TEMSİLCİLİĞİ'NDEN HABERLER

BÜYÜKŞEHİR İMAR YÖNETMELİĞİ HAKKINDA GÖRÜŞ

Samsun Büyükşehir Belediyesi İmar yönetmeliğinin emsal uygulaması ile dikey yapılaşmaya prim veren 42/1 madde ile ilgili uygulamada karşılaşılan sorunlar hakkında; Atakum Belediyesi (Alt Belde) Bayındırlık Komisyonu üyeleri, Mimarlar Odası Şube Başkanı, İnşaat Mühendisleri Odası Şube Başkanı ile birlikte ortak düzenlenen toplantıya, Samsun İl Temsilcimiz Vicdan KUM-BASAR katıldı.

Samsun Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliğinin 42/1 maddesi, sosyal donatı eksiğinin tamamlanması için, ek sosyal donatı alanlarının, emsal sabit tutularak bina yüksekliklerinin serbest bırakılması yoluyla parsel içinde elde edilmesinin sağlanmasını amaçlıyor.

Konu ile ilgili olarak, İl Temsilciğimiz, Büyükşehir Belediyesine yazılı görüşünü ilettili. Özetle yukarıda anlatılan yöntemin Yönetmelikte belirtildiği gibi parsel bazında değil, ada bazında uygulanması; farklı sosyo-ekonomik göstergelere sahip kentsel bölgelerde uygulamanın farklılaştırılması; uygulaması sonucu elde edilecek olan birleştirilmiş parsel büyüklüğünün asgari 2000 m. olması; hangi bölgede uygulamanın yapılacağına mutlak surette kent bütünü nazım imar planında karar verilmesi görüşleri bildirildi.

GAZİANTEP TEMSİLCİLİĞİ'NDEN HABERLER

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNE DAVA

Gaziantep 100. Yıl Kültür Parkı içinde kalan ve imar planında spor tesisleri ve yeşil alan olarak görülen yerin ticaret merkezine dönüştürülmesi amacıyla, Büyükşehir Belediyesince 20.07.1998 tarihinde onaylanan hazım imar planı değişikliği ve uygulama imar planı değişikliğinin iptali ve yürütmenin durdurulması için dava açıldı.

Gaziantep İl Temsilciliğimizce yapılan itirazlarda ve İdare Mahkemesine iletilen dava dilekçesinde, söz konusu plan değişikliği kararının "şehircilik ilkelerine, Kültürpark Kentsel Tasarım Projesi ile belirlenen hedeflere, kamu yararına ve hukuka aykırı" olduğu vurgulandı.

1998/1024 sayılı davada, Gaziantep İdare Mahkemesince verilen ara karar ile, davalı belediye ve GAP Bölge Kalkınma İdaresinden gerekli belgeler istendi.

ŞUBE GENEL KURULLARI	
BURSA ŞUBE GENEL KURULU	29 - 30 OCAK 2000
ANKARA ŞUBE GENEL KURULU	5 - 6 ŞUBAT 2000, MPM Salonu
İSTANBUL ŞUBE GENEL KURULU	11 - 12 ŞUBAT 2000
İZMİR ŞUBE GENEL KURULU	11 - 12 ŞUBAT 2000
ANTALYA ŞUBE GENEL KURULU	11 - 12 ŞUBAT 2000

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI

SERBEST ŞEHİRCİLİK HİZMETLERİ BÜRO TESCİL, MESLEKİ DENETİM VE EN AZ ÜCRET YÖNETMELİĞİ

AMAÇ

Madde 1: Bu Yönetmelik, 3458 sayılı "Mühendislik ve Mimarlık hakkında Yasa, 66 ve 85 sayılı KHK'ler ve 7303 sayılı Yasa ile değişik 6235 sayılı "TMMOB Yasası", TMMOB Serbest Müşavirlik Büro Tescil Yönetmeliği" ile TMMOB Serbest Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri Asgari Ücret Yönetmeliği" ve "TMMOB Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonu ve Kontrol Bürolarının Kurulmasına İlişkin Yönetmelik" uyarınca:

- Serbest Şehircilik Hizmetleri (SSH)'nin ülke, halk, meslek ve meslektaş yararına, bilimsel ve teknik esaslarla, yasal standartlara uygun, Oda tüzük Yönetmelik ve standartları çerçevesinde yapılmasını sağlamak,
- SSH üreten gerçek veya tüzel kişiler ve kuruluşların, eşit koşullar içerisinde çalışmalarını sağlayıp, haksız rekabeti önlemek;
- SSH üreten gerçek veya tüzel kişilerin kuruluşların, çalışma ve tescil esaslarını düzenlemek,
- SSH yapan gerçek veya tüzel kişilerin kuruluşların, yeterlik, kapasite, uzmanlaşma ve mesleki denetim yönlerinden değerlendirilmelerine esas olacak kayıtların tutulması ve kriterlerin saptanmasını sağlamak, uygulamaları izlemek, denetlemek,
- SSH üreten gerçek ve tüzel kişilerin kuruluşlarında ücretli çalışan meslektaşların ve stajyerlerin haklarını tanımlamak,
- Üretilecek SSH için en az ücretleri belirlemek ve mesleki denetimini sağlamak, amaçlarını gütmektedir.

KAPSAM VE İSTİSNALAR

Madde 2: Bu Yönetmelik 88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda yer alan idareler hariç, idare tanımındaki "döner sermayeler" ile "kamu sermaye şirketleri" ve SSH üreten gerçek veya tüzel kişi ve kuruluşlar için bağlayıcıdır.

Oda'nın protokol yapacağı kamu yararına çalışan dernekler için yapılan Serbest Şehircilik Hizmetleri (SSH) YK kararı ile Yönetmeliğin En Az Ücret hükümleri dışında tutulabilir.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

Madde 3: Yönetmelikte kullanılan bazı terimler ve kısaltmalar aşağıda tanımlanmıştır.

- Oda (ŞPO): TMMOB Şehir Plancıları Odası
- Yönetim Kurulu (YK): Oda Yönetim Kurulu.
- Onur Kurulu (OK): Oda Onur Kurulu.
- Serbest Şehircilik Hizmeti (SSH): Şehir ve bölge

plancılarının yetkili olduğu her ölçek ve türdeki, araştırma, fizibilite, etüd, plan, proje, tasarım, uygulama, kontrollük, işletmecilik, danışmanlık, vb. işleri ve ilgili yasa ve yönetmeliklerle tanımlanmış, tekniğin ve mesleğin genel ilke ve menfaatlerine uygun olarak yapılan tüm hizmetlerdir.

e) Yetkili Serbest Şehirci (YSS): Serbest meslek erbabının tabi olduğu vergi sistemine kayıtlı olarak mesleği yapmak üzere, Oda'ya kayıt ve tescilini yaptırmış veya "idare" tanımı dışında kalan gerçek ve tüzel kişi ve kurumlar hesabına ortak, en az dört ay süre ile Yönetmelik koşullarına uygun çalışan ücretli sözleşmeli, ortak ve bunun gibi bağlantı içinde mesleği yapan bu konuda yasal bir kısıtlılığı olmayan şehir plancısı, bölge plancısı; Eğitim düzeyinin aynı olduğunu belgeleyen ve çalışma izni olan yabancı kişi ve ilgili Bakanlık tarafından verilen "imar planı yapımı yeterlilik belgesi" ile imar planı yapan mimar.

f) Serbest Şehircilik Bürosu (SSB): SSH yapmak üzere Yönetmelik hükümlerine göre kuruluşunu tamamlamış, amacı, konusu ve kuruluş yapısı SSH yapmaya uygun, vergiye tabi kişi ve kuruluşlar.

g) Serbest Şehircilik Bürosu Kayıt Belgesi (BKB): Yönetmelikte belirlenen belgeler karşılığı, SSB'na onaylı olduğu yıl için geçerli olmak üzere verilen, işyerinin görünen bir yerine asılacak olan, üzerinde yetkililerin isimlerinin yazılı olduğu, SSB'nun Oda'ya kayıtlı ve Oda denetiminde olduğunu bildiren, sıra numarası Oda kütük defterine kayıtlı, Oda'dan verilen onaylı belge.

h) Büro Tescil Belgesi (BTB): Oda'ya kayıt ve yıllık tescilini yaptırmış, büro kayıt belgesini almış SSB'nun, SSH'ni yapmaya yetkili olduğunu belirtten, ücret karşılığı verilen, YSS'nin isimleri, geçerlilik süresi, hangi makama, ne için verildiği de üzerinde yazılı belge.

i) Stajyer: Şehir ve Bölge Planlama bölümü öğrencisi olan ve öğreniminin bir parçası olarak, ilgili yönetmeliklerde tanımlanan süreler içinde, SSB'nda ücretli olarak mesleki konularda çalışmalar yapan kişi.

j) Ücretli Şehirci: SSB'nda iş akdi ile ücretli olarak çalışan Oda üyesi, şehir plancısı, bölge plancısı.

k) Mesleki Denetim Uygulaması (MDU): Meslek ve meslektaş hak ve çıkarlarını korumak, geliştirmek, serbest şehircilik hizmetlerinin yetkili meslek adamlarınca yapılmasını sağlamak, haksız rekabeti önlemek, eşit rekabet koşullarını oluşturmak, nitelikli, güvenilir ve yüksek teknik özelliklere sahip, SSB tarafından yapılan, tüm SSH'nin, Yönetmelik ve ekleri çerçevesinde, Oda tarafından incelenmesi, denetlenmesi ve bunların kayıtlarının tutulması işlemi.

k) İdare: Bakanlar Kurulu'nun 88/13181 sayılı kararında tanımlanan kuruluşlar ile bunların ilgili birimleri.

l) İşveren: SŞB'na SŞH yaptırmak için başvuran veya sözleşme yapan, idare tanımı dışındaki gerçek veya tüzel kişilerdir.

m) En Az Ücret: SŞB'nca üretilen her türden SŞH için uygulanacak taban ücret.

n) En Az Ücret Tablosu: SŞB'nca üretilen ve yine bu tabloda tanımlanmış SŞH'leri için uygulanacak taban ücretlerin nasıl hesaplanacağını belirlediği ve gelişmelere bağlı olarak YK'nca tanımlanabilecek, bu hesaplamalarda kullanılacak birim fiyatlar, katsayılar, ilkeler ve kabulleri içeren yönetmeliğin eki tablo.

o) Tescil: SŞH yapacak her SŞB'nun, Oda'nın ve Yönetmeliğin koşullarına uygun ve denetimi altında çalışmak üzere Oda'ya başvurarak yaptırdığı yıllık kayıt işlemi.

ö) Mesleki Denetim Ücreti: SŞB'nun Serbest Şehircilik Hizmetleri denetimi karşılığı olarak ödediği ücrettir.

KAYIT VE TESCİL

Madde 4: SŞB SŞH'ni yürütmek için tescil ve kaydını yaptırmak zorundadır.

Aşağıdaki koşulları taşıyan kişi ve kuruluşlar SŞB olarak kayıt ve tescil edilir.

a- Serbest meslek erbabının tabi olduğu vergi sistemine kayıtlı YSS ve bunların kurdukları adi ortaklıklar.

b- Sermaye şirketlerinde, ana sözleşmelerinde, amaç ve konusunun SŞH yapmaya uygun olan, diğer faaliyetleri SŞH yapmaya mesleki etik açısından engel oluşturmayan, SŞH faaliyetlerini yapmaya yeterli donanıma sahip olanlardan,

- Sermayelerinin %51'i YSS'ye ait olan şirketler,

- Sermayesinin %51'i YSS'ye ait olmamakla birlikte, ortaklarının TMMOB üyesi olması halinde YSS'nin hissesinin ortakların kayıtlı olduğu Oda sayısına bölümden az olmadığı şirketler.

- Kamu sermaye şirketlerinden kadrosunda ücretli, sözleşmeli, vb. bağlantı durumunda Oda üyesi en az 4 şehir plancısı, bölge plancısını yetkili serbest şehirci olarak bildiren şirket ve kuruluşlar. Bunların kayıt ve tescillerini görelî ve/veya iş bazında yapmaya, kayıt ve tescil bedellerini 10 katına kadar artırmaya YK yetkilidir.

Bir YSS gerçek kişi olarak yaptıracığı kayıt ve tescil işlemi dışında yalnızca bir şirket veya kuruluşca YSS olarak görev alabilir.

Madde 5: SŞB'nun kayıt ve tescilinin yapılabilmesi için aşağıda sıralanan belge ve bilgilerin eklendiği başvuru formunun doldurulup, BKB ücretinin de ödenerek Oda'ya başvurulması gereklidir;

a) İşyeri adresine göre ilgili vergi dairesinden alınacak kuruluş statüsüne ve faaliyetine uygun vergilen-

dirmeye tabi olduğunu gösterir belge ve faaliyet gösterilecek yıla ilişkin defterinin noter onaylı ilk sayfasının örneği,

b) Adi ortaklık ise, onaylı sözleşme örneği veya beyanname,

c) Sermaye şirketi ise, kuruluş ana sözleşmesinin yayınlandığı Ticaret Sicil Gazetesi örneği,

d) YSS'nin imza sirküleri,

e) Kuruluş statüsü ve ana sözleşmesine uygun, onaylı imza sirküleri,

f) Ücretli, sözleşmeli çalışan YSS'lerin SŞB ile yapmış oldukları sözleşme örneği, gereğinde SSK belgesi,

g) YSS için sosyal güvenlik kuruluşu belgesi,

h) Kamu veya özel kuruluşlarda sözleşmeli çalışanlardan, SŞH yapmalarına sözleşmelerinde bir engel olmadığına ilişkin belge veya taahhüname,

i) Gereğinde ilgili Bakanlık tarafından verilen "İmar Planı Yapımı Yeterlilik Belgesi" örnekleri,

j) SPO dışındaki Odalara üye ortakların 30 içinde alınmış Oda üye belgeleri.

Madde 6: Gerekli belgeler vergi kayıt tarihinden itibaren en geç bir ay içerisinde Oda'ya iletilir. Oda'da tutulan kütüklere sicil numarası ve il kodunu içeren bir numarayla kaydedilen SŞB'na bir ay içerisinde BKB gönderilir. Bu belge işyerinin görünür bir yerine asılır. BTB yerine kullanılmaz. Sadece onaylı olduğu takvim yılı süresince geçerlidir.

Madde 7: SŞB işyerinin SŞH vermeye uygun olması, şube açılması durumunda da şubede en az bir yetkili serbest şehirci çalıştırılması ve yukarıda sıralanan diğer koşulların yerine getirilerek tescil ve kayıt işlemlerinin yapılması gereklidir.

TESCİL YENİLEME

Madde 8: SŞB, BKB'ni, içinde bulunan yıla ait onaylı muhasebe defterinin ilk sayfasının örneğini, SPO üyesi olmayan ortakların Oda üye belgelerini, YSS'nin belgelerini (SSK, sözleşme vb.), bir önceki yıla ait SŞH'nin bildirimini ve fatura veya serbest meslek makbuzlarını eklediği yazı ile BKB yenileme ücreti ödeyerek Oda'ya Ocak ayı sonuna kadar başvuruda bulunur. BKB üzerinde onama işlemi tamamlanır. Onama bölümü dolan BKB bir ay içinde yenisi hazırlanarak gönderilir.

Madde 9: Tescilini yenilemeyen SŞB, SŞH yapamaz. Ocak ayı sonuna kadar tescilini yenilemeyenlerin kaydı dondurulur. Süresi içinde tescil yenileme işlemi yaptırmayan SŞB'na tescil yenileme ücretine yasal gecikme cezası uygulanır.

Madde 10: Tescilli ve tescili yenilenmiş SŞB adları, yeterlik belge grupları ve adreslerini de içeren bir liste halinde uygun araçlarla şubat ayı içinde ilan edilir. Listeler, plan yaptıran, onaylanan, denetleyen kurum ve kuruluşlara gönderilir. Oda organlarından yayınlanır. Oda, gerektiğinde SŞB'nu her türlü yayın or-

ganı kanalıyla tanıtmaya, bu konuda idareler ve işverenlere bilgi vermeye yetkili ve görevlidir.

SŞB'NUN ÇALIŞMA ESASLARI

Madde 11: SŞB, yıl içinde faaliyetine başladığında, Yönetmelikte kayıt ve tescil için belirlenen belgelerle 30 gün içinde Oda'ya başvurmaları gereklidir. Süresi içinde yapılmayan kayıt ve tescil başvurularında ilk ay BKB ücreti iki ile çarpılarak, sonraki her ay için yasal gecikme zammı ile birlikte alınır.

Madde 12: SŞB faaliyetine son verdiğinde, YSS'ler de, adresinde, kayıt ve tescile ilişkin bilgilerde değişiklik olduğunda değişiklikleri 30 gün içinde Oda'ya bildirmekle yükümlüdür. Süresi içinde bildirimde bulunmayanlardan BKB ücreti kadar ceza alınır.

Madde 13: Oda'ya kayıt ve tescilini veya yıllık tescil yenileme işlemini yaptırmadan SŞH yapan SŞB'ları yazılı uyarıdan sonra 15 gün içerisinde düzeltme yoluna gitmezlerse; SŞB'nun YSS'leri meslekten geçici olarak uzaklaştırılma istemi ile tekrarı halinde ise cezanın iki katı artırılması istemi ile OK'na gönderilirler.

Madde 14: SŞB verdiği her teklife ve/veya yaptığı SŞH'ne yeni tarihli ve geçerli BTB eklemek zorundadır. Aksi davranışta bulunanlar BTB ücretinin iki katı ceza öderler.

Madde 15: Yıllık kayıt-tescil (BKB, BTB) ücretleri ile mesleki denetim ücretinin gecikmeli ödenmesi durumunda yasal gecikme zammı uygulanır.

Madde 16: SŞB'ları arasında veya SŞB ile işveren arasında yapılmakta olan SŞH'nden dolayı çıkacak olan anlaşmazlıklar, taraflar arasında çözümlenemediği durumda, taraflardan birinin isteği üzerine; anlaşmazlık, Oda'nın atayacağı hakem tarafından çözümlenir. Hakem ücreti, TMMOB, Bilirkişilik, Ekspertizlik, Hakemlik ve Teknik Müşavirlik Yönetmeliği'ne göre talep sahibi tarafından Oda'ya peşin olarak ödenir. Bu durumda SŞB, Oda'nın vereceği karara uymakla yükümlüdür.

MESLEKİ DENETİM UYGULAMASI

Madde 17: SŞB yaptığı, yaptırdığı SŞH kapsamındaki, en az ücretleri belirlenmiş her türden proje ve ekleri ile ilgili dokümanları Oda'ya vererek MDU'ndan geçirmek ve uygunluk sağlamak zorundadır.

Madde 18: SŞH, bu Yönetmelik ve bu Yönetmelik ekleri çerçevesinde incelemeye alınır.

MDU, SŞH'nin bu Yönetmelik hükümlerince kayıt ve tescilini yaptırmış SŞB ve YSS'lerce ve en az ücretlere uygun olarak yapıldığını denetlemeye ilişkin yapılır. Aykırılık bulunması halinde düzeltilmesi istenir aksi halde MDU formunda belirtilir. MDU'nu Oda adına YK sekreteri yürütür. Gerekli durumlarda yetkisini yardımcılara veya YK'nca atanacak MDU görevlilerine devredebilir.

MDU işlemi Belgeler verildiği tarihten itibaren en çok 2 tam iş günü içinde sonuçlandırılır.

Oda, SŞH'lerini yürürlükteki yasal mevzuat ile planlama ve şehircilik ilkeleri, kamu yararı, mesleki etik vb. bakımlardan denetlemeye yetkilidir. Bu konudaki denetleme, YK'nca merkez ve/veya şubelerde oluşturulacak kurul eliyle yapılır. Kurul'un çalışma biçimi, ödenekleri, yukarıdaki ilkeler çerçevesinde inceleme yapılacak SŞH'nin seçim yöntemi, vb. konular YK'nca belirlenir.

Madde 19: Mesleki Denetim Uygulaması SŞH'nin onay makamına sunulduğu aşamada yapılır. MDU çerçevesinde yapılan incelemede varılan sonuçlar, "Plan Denetim Formu"na 3 nüsha olarak işlenir. Formun bir örneği SŞB'na, bir örneği ilgili idareye gönderilir. Bir nüsha Oda'da arşivlenir.

Madde 20: SŞH kapsamında gerçekleştirilen MDU ve bu amaçla yapılan onaylama işlemi "GÖRÜLMÜŞ-TÜR" ibaresinin, Oda mührü ve yetkili kişinin imzasının dokümanlar üzerinde bulunmasıyla veya "MDU yapıldığına ilişkin bir belge ile" belirtilir. Bu işlem, içeriğin denetlenmesi ve onaylanması anlamını taşımaz.

Madde 21: (Değişiklik 5.Olağanüstü Genel Kurul 2612.1998) Mesleki Denetim Ücreti, SŞB'nun yaptığı ve en az ücret tablosunda bedeli belirlenmiş SŞH karşılığı olarak en az ücret tablosunda belirlenen en az ücret üzerinden % 2 oranında, brüt ücret üzerinden tahakkuk ettirilir.

Tescil yenileme aşamasında SŞB fatura ve serbest meslek makbuzuna uygun olarak doldurduğu bildirim ile yıl içinde yaptığı SŞH'lerini, kestiği fatura miktarlarını ve ödediği MDU ücretlerini bildirir. Arada çeşitli nedenlerle oluşan MDU ücret farkları bu aşamada ödenir.

SŞB'nun yaptığı MDU kapsamındaki SŞH'lerini MDU'ndan geçirmedeği veya usulsüz geçirdiği saptanırsa, ilgili SŞB'ndan o işin en az ücreti üzerinden ödenecek mesleki denetim ücreti iki ile çarpılarak alınır. Süresi içinde ödenmeyen MDU ücretleri yasal gecikme zammı ile birlikte alınır.

Madde 22: Yönetmelikte tanımlanan sınırlar içerisinde SŞH'ni yapmaya, geçerli BKB sahibi SŞB'ları yetkilidir. Bu yetki tüm ülke çapında geçerlidir.

EN AZ ÜCRET

Madde 23: SŞB, bu yönetmeliğin eki olan en az ücret tablosuna uymak zorundadır. Tabloda belirlenen ücretlere uymadığı saptananlar, önce yazılı olarak uyarılırlar. Eksiklik veya yanlışlık 15 gün içerisinde düzeltilmezse ceza uygulanır. Düzeltilmesi olanaksız durumlarda doğrudan ceza uygulaması yapılır.

ÜCRETLİ ÇALIŞANLAR

Madde 24: SŞB'nda ücretli olarak çalıştırılacak teknik elemanlardan TMMOB'ye bağlı Odalara üye olmaları gerekenlerin üyeliklerinin aranması zorunludur.

Madde 25: SŞB'nda ücretli olarak çalışacak plançıların alacakları en az ücret yılda birden az olmamak üzere gerekli zamanlarda Oda YK tarafından belirlenir, Oda yayınlarında duyurulur.

Madde 26: SŞB'nda ücretli olarak çalışan plançılar haftada 40 saat ve 5 iş günü esasına göre ücret alırlar. Bunun dışındaki çalışmalarda yüzde elli zamlı fazla mesai ücreti ödenir. Resmi tatil günleri ve hafta sonlarında fazla mesai ücreti yüzde yüz zamlı olarak ödenir. "Yarı Zamanlı" çalışma ücreti de yukarıdaki esaslara göre belirlenir. SŞB'nda ücretli çalışan plançıların sigortalı ve sözleşmeli çalıştırılması zorunludur.

Madde 27: İşyerinin bulunduğu yerleşme dışında yapılacak çalışmalarda yol ve konaklama giderleri SŞB'na aittir. Bu günler için ödenecek ücret, günlük ücretin iki katı olarak belirlenir.

Madde 28: SŞB'nda "Yarı Zamanlı", geçici ve süreli çalışacak Şehir Bölge Planlama Bölümü öğrencilerine verilecek ücret, Oda'ca ilan edilecek ücretli plançılara verilmesi gereken en az ücretin 2/3'ünden az olamaz. Gereğinde, saat ücreti yukarıdaki esaslara göre hesaplanarak uygulanır.

Madde 29: Yönetmeliğin bu bölümündeki hükümlere uymayan SŞB'ları Yönetmelik hükümlerine uymaları için yazılı olarak uyarılırlar. 15 gün içinde düzeltme yoluna gidilmezse SŞB'larının tescilleri 3 ay süre ile iptal edilir. Tekrarı halinde, her defasında ceza iki kat artırılır, SŞB'nun sahipleri ile yetkilileri ve ücretli çalışan cezalandırma istemiyle Onur Kurulu'na sevk edilir.

GENEL HÜKÜMLER

Madde 30: Yaptıkları SŞH'ni MDU'na getirmeyen SŞB'ları ve en az ücret tablosuna uymadığı saptananlar yazılı olarak uyarılırlar. 15 gün içinde eksiklik ve yanlışlık düzeltilmezse SŞB'nun tescilleri üç ay süre ile iptal edilir. Tekrarı halinde her tekrar için iptal süresi ikişer ay uzatılarak uygulanır. Yönetim bu gibi durumlarda YYSŞ'yi meslekten men istemiyle OK'na sevk edebilir.

Madde 31: SŞH'nin yapılması esnasında ve Yönetmelik kapsamındaki tüm işler için Oda'ya verilen belgelerde, Oda'dan alınan belgelerde, tahrifat yapan, bilerek eksik veya yanlış belge ve bilgi verenler cezalandırılması istemiyle OK'na sevk edilir.

Madde 32: Kayıt ve tescil işlemi için Oda'ya başvuran gerçek veya tüzel kişi ve kuruluşlar, bu yönetmeliğin tümünü okumuş, kabul etmiş ve uyacağına taahhüt etmiş sayılırlar.

YETKİ

Madde 33: YK;

a) Yıl içinde SŞB'nun faaliyetlerini devam ettirip ettirmediğini denetlemeye,

b) Bu yönetmeliğin eki olan "Mesleki Denetim Formu", "En Az Ücret Tablosu", "Mesleki Denetim Yönergesi" ve benzeri bütün dokümanları hazırlamaya, bunları değişen koşullara göre yenilemeye (en az ücret tablosunu en az yılda iki kere), bunları Oda yayınlarında duyurmaya ve tescilini yenilemiş SŞB'larına taahhütlü olarak göndermeye, bunları uygulamaya,

c) SŞB'nun yaptığı SŞH'ni MDU kapsamında vize yapmaya, onaylamaya,

d) MDU'nun En Az Ücret Tablosu'nun tüm ülke çapında uygulanması için her türlü çalışmayı yapmaya,

e) Yıllık BKB ve BTB ücretlerini, mesleki denetim ücretini ve ödeme biçimini belirlemeye ve bunların gecikmeli ödenmesi durumunda yasal gecikme cezasını uygulamaya, Oda yayınlarında duyurmaya,

f) Yönetmelik hükümleri dışında hareket eden SŞB'nun sahipleri ve yetkililerini cezalandırma istemiyle OK'na sevk etmeye,

g) SŞB'nun Yönetmelik gereği verdiği belge ve bildirimleri dilediği yöntem ve ek belge istemleri ile inceleme,

h) Hukuki sorunlar ve serbest rekabet ile eşitlik ilkelerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nedenleriyle bu yönetmeliğin en az ücret ve MDU ile ilgili hükümlerini kısmen veya tamamen süreli veya süresiz askıya almaya (böyle durumlarda alacağı her karar ilgililere gerekçeleriyle birlikte bildirmekle yükümlüdür).

i) İdare tanımındaki döner sermayeler ve kamu sermaye şirketlerinin kayıt, tescil ve tescil yenileme esaslarını belirlemeye,

j) Tip Sözleşmeler hazırlayarak SŞB'larının kullanımına sunmaya,

yetkilidir.

YÜRÜRLÜK

Madde 34: Bu Yönetmelik, Oda'nın 14-15 Eylül 1996 tarihli Olağanüstü Genel Kurulu kararı ile onaylanarak yürürlüğe girer ve Oda yayınlarında yayınlanarak duyurulur.

Madde 35: Bu Yönetmelik YK tarafından yürütülür.

GEÇİCİ MADDELER

Geçici Madde 1: Yönetmelik kapsamında verilecek tüm belgelerin örnekleri, Yönetmeliğin ekleri olarak yayınlanır.

Geçici Madde 2: SŞB'ları yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yükümlendikleri SŞH kapsamındaki işleri, iş alma tarihlerini ve varsa sözleşme örneklerini Oda'ya bildirmek zorundadır.

Geçici Madde 3: 1996 yılı içinde MDU için Oda'ya getirilecek SŞH'nin MDU ücretleri 1997 yılı Ocak ayı içinde tescil yenileme aşamasında ödenebilir.

Geçici Madde 4: 1994 yılında yapılan 2. Olağanüstü Genel Kurul'da kabul edilen Serbest Şehircilik Hizmetleri, Büro Tescil, Mesleki Denetim ve En Az Ücret Yönetmeliği'nin ekleri geçerlidir. Belgelerde yapılması gereken değişiklikler bu yönetmeliğin eki olarak bir kez yayınlanır.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI ŞEHİRCİLİK HİZMETLERİ ÜCRET TARİFESİ

A. KENT BÜTÜNÜ İMAR PLANI BİRİM BEDELLERİ

01.01.2000 Tarihinden İtibaren Geçerlidir.

(2000 1.YARIYIL)

Alan (Ha)	Bedel (1000 TL)	Alan (Ha)	Bedel (1000 TL)	Alan (Ha)	Bedel (1000 TL)	Alan (Ha)	Bedel (1000 TL)	Alan (Ha)	Bedel (1000 TL)	Alan (Ha)	Bedel (1000 TL)
5	900.000	140	14.124.000	370	31.326.000	700	51.924.000	1.400	89.412.000	3.200	162.306.000
10	1.500.000	150	14.964.000	380	31.998.000	720	53.124.000	1.450	91.936.000	3.400	169.206.000
15	2.088.000	160	15.792.000	390	32.664.000	740	54.318.000	1.500	94.236.000	3.600	175.956.000
20	2.664.000	170	16.608.000	400	33.324.000	760	55.506.000	1.550	96.606.000	3.800	182.556.000
25	3.228.000	180	17.412.000	410	33.978.000	780	56.688.000	1.600	98.946.000	4.000	189.006.000
30	3.780.000	190	18.204.000	420	34.626.000	800	57.864.000	1.650	101.256.000	4.200	195.306.000
35	4.320.000	200	18.984.000	430	35.268.000	820	59.028.000	1.700	103.536.000	4.400	201.456.000
40	4.848.000	210	19.758.000	440	35.904.000	840	60.180.000	1.750	105.786.000	4.600	207.456.000
45	5.364.000	220	20.526.000	450	36.534.000	860	61.320.000	1.800	108.006.000	4.800	213.306.000
50	5.874.000	230	21.288.000	460	37.158.000	880	62.448.000	1.850	110.196.000	5.000	219.006.000
55	6.378.000	240	22.044.000	470	37.776.000	900	63.564.000	1.900	112.356.000	5.500	232.680.000
60	6.876.000	250	22.794.000	480	38.388.000	920	64.668.000	1.950	114.486.000	6.000	245.880.000
65	7.368.000	260	23.538.000	490	38.994.000	940	65.760.000	2.000	116.586.000	6.500	258.600.000
70	7.854.000	270	24.276.000	500	39.594.000	960	66.840.000	2.100	120.726.000	7.000	270.840.000
75	8.334.000	280	26.208.000	520	40.854.000	980	67.908.000	2.200	124.806.000	7.500	282.600.000
80	8.808.000	290	25.734.000	540	42.108.000	1.000	68.964.000	2.300	128.826.000	8.000	293.880.000
85	9.276.000	300	26.454.000	560	43.356.000	1.050	71.604.000	2.400	132.786.000	8.500	304.440.000
90	9.738.000	310	27.168.000	580	44.598.000	1.100	74.220.000	2.500	136.686.000	9.000	314.280.000
95	10.194.000	320	27.876.000	600	45.834.000	1.150	76.812.000	2.600	140.526.000	9.500	323.646.000
100	10.644.000	330	28.578.000	620	47.064.000	1.200	79.380.000	2.700	144.306.000	10.000	332.280.000
110	11.532.000	340	29.274.000	640	48.288.000	1.250	81.924.000	2.800	148.026.000	15.000	494.280.000
120	12.408.000	350	29.964.000	660	49.506.000	1.300	84.444.000	2.900	151.686.000	20.000	653.400.000
130	13.272.000	360	30.648.000	680	50.718.000	1.350	86.940.000	3.000	155.286.000	30.000	978.300.000

(30000 HEKTARIN ÜZERİNDEKİ İŞLERDE 32.500.000.- TL/HA BİRİM FİYATA GÖRE HASAPLANACAKTIR.)

B. KATSAYILAR TABLOSU

1. Kentin Bütününe Yönelik İmar Planları	1.00	7. Çevre Düzeni Planları	0.05
2. Sadece İmar Planı Araştırması	0.20	8. Turizm Envanteri ve Turizm Geliştirme Planları	0.05
3. İmar Planı Araştırması + Nazım İmar Planı	0.40	9. Bölge Planları, Etütleri	0.05
4. Sadece Uygulama İmar Planı (1/1000)	1.00	10. Parselasyon Planları	0.15
5. Kentin Bütününe Yönelik Ulaşım Planı/Etüdü	0.20	11. Köy Geliştirme Planları	0.70
6. Serbest Şehircilik Hizmetlerine İlişkin Fizibiliteler	0.20		

C. MEVZİ İMAR PLANLARI, İMAR PLANI DEĞİŞİKLİKLERİ, İSLAH İMAR PLANLARI, KORUMA PLANLARI VE KENTSEL TASARIM PROJELERİ

1 hektara kadar Mevzi İmar Planları	300.000.000.-TL	x Yöre Katsayısı
1.1 - 10 ha arası	300.000.000.-TL	+ 1 ha sonrası her 1 hektar için 229.000.000.-TL x Yöre Katsayısı
10.1 - 20 ha arası	2.360.000.000.-TL	+ 10 ha sonrası her 1 hektar için 192.000.000.-TL x Yöre Katsayısı
20.1 - 50 ha arası	4.280.000.000.-TL	+ 20 ha sonrası her 1 hektar için 168.000.000.-TL x Yöre Katsayısı
50.1 - 100 ha arası	9.320.000.000.-TL	+ 50 ha sonrası her 1 hektar için 150.000.000.-TL x Yöre Katsayısı
100.1 ha üzeri	17.000.000.000.-TL	+ 100 ha sonrası her 1 hektar için 120.000.000.-TL x Yöre Katsayısı
İmar Planı Değişiklikleri	Bulunacak Mevzi Plan Değerinin	0.70'si
İslah İmar Planları	Bulunacak Mevzi Plan Değerinin	1.50'si
Kentsel Tasarım Projeleri	Bulunacak Mevzi Plan Değerinin	2.50'si
Koruma Planları	Bulunacak Mevzi Plan Değerinin	2.00'si

D. DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

Nüfusu 30.000'den az olan yerleşmelerde	265.000.000.- TL / Ay
Nüfusu 30.000 - 100.000 arasında olan yerleşmelerde	380.000.000.- TL / Ay
Nüfusu 100.000'den fazla olan yerleşmelerde	540.000.000.- TL / Ay
	240.000.000.- TL / Ay

E. BÜROLARDA ÜCRETLİ ÇALIŞAN ŞEHİR PLANCILARININ EN AZ ÜCRETİ:

F. TANIMLAR

Kent Bütününe Yönelik İmar Planı : Araştırması ile bir bütün olan bir kentin bütününe ilgilendiren planlama işleridir. (Nazım İmar Planı, Uygulama İmar Planı, İlave İmar Planı, Revizyon İmar Planı, İlave Revizyon İmar Planı, İslah İmar Planı ve OSB planı işleri bu kapsamdadır.)

Çevre Düzeni Planı : Ülke ve Bölge Planı kararlarına uygun olarak ulaşım, yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen planlardır.

Kentin Bütününe Yönelik Ulaşım Planı / Etüdü : Ölçeği ve alan büyüklüğü ne olursa olsun, kentin ulaşımını doğrudan ve dolaylı ilgilendiren kentin bütününden ayrılmayan plan ve etütlerdir.

Mevzi İmar Planı : Kentin Bütününe ilgilendirmeyen ve / veya mevcut planları ile kavramsal veya mekansal olarak bütünleşmeyen bir konumda bulunan alanlar üzerinde hazırlanan, üst ölçeği olan veya olmayan, kent bütününe yönelik imar planlarıyla birlikte yapılmamış ve onun parçası olmayan, çoğu durumda sosyal ve teknik altyapı gereksinimlerini kendi içinde karşılayan ve / veya arsa sahibinin talebi üzerine ya da arsa sahibinin adına kurumun talebiyle yapılan planlardır.

Danışmanlık Hizmeti : Belediyeler, kooperatifler ve plan yapan, yaptıran, onaylayan kamu ve özel kuruluşlara sözleşme yapılarak ve ücret karşılığında Şehircilik Hizmetleri hakkında verilen mesleki danışmanlık hizmetleri bu kapsamda değerlendirilir. Ancak ŞŞB bu hizmet kapsamında Yönetmelikte tanımlanan ve bu tablolarda ücretleri belirtilen plan, değişiklik, vb. diğer şehircilik işlerini yapamazlar.

G. UYGULAMA İLKELERİ

1. **Kent Bütününe Yönelik Planlama Hizmeti Ücretlerinin Hesabı**; Planlama işlerinin ücretleri, ilgili alan büyüklüğü karşısında A bölümünde yer alan bedellerin, ilgili işin B bölümündeki katsayısı ile çarpılması sonucu bulunur. Tabloda yer almayan büyüklükler için bir alt ve bir üst alan bedellerinden yararlanılarak hesaplanabilir

2. **Çevre Düzeni İmar Planı** keşif bedeli belirlenirken, planlanacak alan daha küçük olsa bile en az 200 ha değeri esas alınır.

3. **Nazım İmar Planı** keşif bedeli belirlenirken, planlanacak alan daha küçük olsa bile en az 50 ha değeri esas alınır.

4. Ücretler sadece planlama işinin yapımına ilişkin hizmetleri kapsar herhangi bir iş için plançı tarafından yapılacak ek hizmetler, ek planlar ve detay çalışmaları ayrıca ücretlendirilir.

5. Tablodaki ücretlere katma değer vergisi dahil değildir.

6. Parselasyon planları imar planından bağımsız bir iş olarak yapılıyorsa, ilgili katsayı ile hesaplanan bedel üzerinden ücretlendirilecektir.

7. Bu tablo TMMOB Şehir Plancıları Odası, Serbest Şehircilik Hizmetleri, Büro tescil, Mesleki Denetim ve En Az Ücret Yönetmeliği'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

YENİ ÜYELER

2245 Yasemin ASIL
 2246 Şule ONUR
 2247 Ahmet UYAR
 2248 Gönül ALKAN
 2249 Aytaç ÖLKEBAŞ
 2250 Meral CELEP
 2251 Ahu DALKIRAN
 2252 Umut KURUÇ
 2253 Güzey YILMAZER
 2254 İnnak Betül ÇAKIR
 2255 Sibel LOĞOĞLU NACAR
 2256 Şükriye ERENDOR
 2257 Necibe BÜYÜKGÖÇMEN
 2258 Çiğdem VAROL
 2259 Melike GÜL
 2260 Gökmen ARGUN
 2261 Dilek ALTAN
 2262 Belma KARGILI
 2263 Enis KAYA
 2264 Başar ALİPAÇA
 2265 Özlem ULUER
 2266 Anıl TEZCANOĞU
 2267 Ayşe Ege YILDIRIM
 2268 Demet PEKER
 2269 Aslı KAYGUSUZ
 2270 Gökmen MENGÜÇ
 2271 Ülkü ERDEM
 2272 Özlem Habibe UÇAR
 2273 Yalçın KELEŞ
 2274 Fatih KAYHAN
 2275 Serpil ADAKAN
 2276 Ayşegül Öztarhan KADER
 2277 Seda KUNDAK
 2278 Gülay AŞIKOĞLU
 2279 Ayşe Deniz TEMİZ
 2280 Erkan YAŞACAN
 2281 Selçuk ŞAHİN
 2282 Rahşan KIZILIRMAK
 2283 Meltem ŞEN
 2284 Evren ÜLKER
 2285 Güven KAHRAMANTÜRK
 2286 Niyazi Özgür DEMİR
 2287 Hülya SEKMEN
 2288 Türker EREN
 2289 Sertaç ERTEN
 2290 Elif TUNCEROĞLU
 2291 Elif EDİNSEL
 2292 Yener AKAY
 2293 İtur ESEN
 2294 Ayşegül ÖZBAKIR
 2295 Ayla DURMAZ
 2296 Sibel AKPINAR
 2297 Özlem YAZICI
 2298 Sibel ÖZDİL
 2299 Sibel GAZİ
 2300 Özge İSKENDER
 2301 Refik KOÇ
 2302 Barış KİRTİL
 2303 Özlem YILDIZ
 2304 Gülşen YILMAZ
 2305 Erdem ERDOĞAN
 2306 Semin Çağdaş Tuba İNAL
 2307 Mustafa AYBASTI
 2308 Çidem TARHAN
 2309 Oktay CANTEZ
 2310 Şahin KAYNAR
 2311 Aygül KARABEY
 2312 Hanife YAVAŞ
 2313 Oğuz EBETÜRK
 2314 Damla POLAT
 2315 Murat ÇEVİK

2316 Eda ÖZKAN
 2317 Banu TANTAN
 2318 Vedat DEMİR
 2319 Sezin ÜSKENT
 2320 Mehmet Fatih ÖZOK
 2321 Eren TAŞPINAR
 2322 Burcu ÖZGÜN
 2323 Filiz ŞENOCAK
 2324 Evgin BOZKURT
 2325 Osman ÇİMEN
 2326 Murat KALEM
 2327 Barış ÇERÇİ
 2328 Adem GÜLBETEKİN
 2329 Yusuf Erdil ÇOLAKOĞLU
 2330 Seçil AYDIN
 2331 Hilal ÜNDÜL
 2332 Nilgün Aslı ÇOBAN
 2333 Zeynep Aslı GÜREL
 2334 Bilge KARAHAN
 2335 Abdullah KÜÇÜKÖZBEK
 2336 Süleyman BALYEMEZ
 2337 Nurşen GÜMÜŞAY
 2338 Atanur OSMANÇAVUŞOĞLU
 2339 Aysin TEKTAŞ
 2340 Burcu Halide ÇINGİ
 2341 Şefik GÜNDOĞDU
 2342 Özge YALÇINER
 2343 Ceren ERÇOŞKUN
 2344 Meral UZUN
 2345 Derya KÖYLÜ
 2346 Zeynep Güher ŞEN
 2347 Yeliz FEDAL
 2348 Raşit TUNA
 2349 Hilmi Evren ERDİN
 2350 Zeyyat GÜMÜŞ
 2351 Yavuz ÇELİK
 2352 Didem ÖZCAN
 2353 Rabia ÇAM
 2354 Bülent ŞANVERDİ
 2355 Gülşil ÇOBAN
 2356 Hale EREZ
 2357 Özlem ŞAHBAZ
 2358 Berna KIZILKAYA
 2359 Mustafa Köksal SANLI
 2360 Hayriye ÇELİK
 2361 Tunç AKIN
 2362 Makbule KAYA
 2363 Levent AYANLAR
 2364 Tuba FİLİZ
 2365 Eyüp İNCEKOCA
 2366 Atilla ŞAHLANOĞLU
 2367 Alper Tolga AYDIN
 2368 Duygu BAYRAKTAR
 2369 Başak DEMİREŞ
 2370 Meltem İŞİK
 2371 Devrim KESKİN
 2372 Çağtay ÖZKUL
 2373 Hanzade TOYCU
 2374 Nesrin ALTUN
 2375 Melda HOROZ
 2376 Özkan KOŞAR
 2377 Adem ERDAL
 2378 Ayşe ÜNER
 2379 Tayfun ALBAYRAK
 2380 Gülsüm YILMAZ
 2381 Ömer GÖZÜ
 2382 Hakan YILMAZ
 2383 Sebahattin ÖZTÜRK
 2384 Bülent ÇEKİLMEZ
 2385 Meltem ŞENOL
 2386 Serdal BARAN

2387 Özgür Bora YAPRAK
 2388 Süleyman Kağan KURAL
 2389 Özlem İLTER
 2390 Burak ÇETİNDAG
 2391 Barış METEROĞLU
 2392 Erol ATALAY
 2393 Zülfigar Abbas DEMİR
 2394 Fuat KESKİN
 2395 M. Savaş MIHÇIOĞLU
 2396 Rahmi Erdal TÜMPALAY
 2397 Uğur SONGELDI
 2398 Farid KASSAP
 2399 Cumhuriyet SEVİM
 2400 Yeter AKENİŞ
 2401 Emin Hafuk COŞKUN
 2402 Aynur Yasemin ÇAKIR
 2403 Emre ÇELİK
 2404 İlknur CESUR
 2405 Ali Barış ERBİL
 2406 Meral LALE
 2407 Hüseyin KURTOĞLU
 2408 Menekşe İÇEN
 2409 Gülşen Pelin ÖCAL
 2410 Fatih DUR
 2411 Bugra TÜRKCOĞLU
 2412 Başak ERBİL
 2413 Aysun ACUNER
 2414 Nilüfer GÜRER
 2415 Can KOYUNPINAR
 2416 Çiğdem FIRTINA
 2417 Ayşegül DİNÇ
 2418 Emel ÖZTEP
 2419 Özlem ÖZTÜRK
 2420 Ümit KILINÇ
 2421 Menekşe TAŞTAN
 2422 Ziya Kerem COŞKUN
 2423 Karhan GÜRHANOĞLU
 2424 Aydın CERAN
 2425 Uğur ŞEKER
 2426 Şükran MÜZİK
 2427 Figen ÖZEL
 2428 Ramzi POLAT
 2429 Billur ARIKUT
 2430 Zeynep NEVRUZOĞLU
 2431 Elif AYLA
 2432 Eyüp Güray GÖKÇİN
 2433 Erinç ÜÇKARDEŞLER
 2434 Nurgül PAKSOY
 2435 Yalçın ÖZDAN
 2436 Sevinç FIRAT
 2437 Yasemin Özlü SADIOĞLU
 2438 Ayşe YILMAZ
 2439 Murat ÖZDEN
 2440 Alper İNAN
 2441 Serkan ARSLAN
 2442 Şahin ENER
 2443 E. Ayşe ERKAN
 2444 Ozan KÜLEKÇİ
 2445 Bülent BABAĞLU
 2446 Filiz NEĞİŞ
 2447 Burak GÜNAYDIN
 2448 Sündüs VASFI
 2449 Özgür KOCAMAN
 2450 Hamza KARACA
 2451 Filiz KIRSAKAL
 2452 Umut YILMAZ
 2453 Hasan Özgür POLAT
 2454 Göktay GÜLBAHÇE
 2455 Başak YILMAZ
 2456 Sibel BULUT

ODA YAYIN FİYAT LİSTESİ

YAYIN ADI	FIYATI
ÇEVRE VE KATILIM KENT PLANLAMADA YENİ GÜNDEM	1.000.000.TL.
PLANCI GÖZÜYLE KALKINMA, ÇEVRE VE ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ	1.000.000.TL.
ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİNE GİRİŞ: NEDİR, NASIL UYGULANMADIR?	750.000.TL.
KAMU ARAZİLERİ VE ÖZELLEŞTİRME	750.000.TL.
1. PLANLAMA KONGRESİ: PLANLAMANIN MEŞRUTİYETİ VE PLANCILARIN KONUMLARI	750.000.TL.
4. TÜRKİYE ŞEHİRCİLİK KONGRESİ: KENT KÜLTÜR VE TOPLUMSAL UYUM	2.000.000.TL.
1. PLANLAMA ÖĞRENCİLERİ BULUŞMASI	250.000.TL.
ANTALYA İMAR PLANI LEJANTİ NOTLARI	250.000.TL.
THE FUTURE OF İSTANBUL Caricature Competition Album	600.000.TL.
İSTANBUL'UN GELECEĞİ Karikatür Yarışması Albümü	600.000.TL.
A GLIMPSE ON İSTANBUL	500.000.TL.
PLANLAMA Dergisi Tüm Sayılar	250.000.TL.
KENT GÜNDEMİ Dergisi Tüm Sayılar	500.000.TL.
İLETKENT Dergisi Tüm Sayılar	250.000.TL.
PLANLAMA (Journal of the Chamber of Cilty Planners) Dergisinden Seçmeler (İNGİLİZCE)	250.000.TL.

2000 YILI KAYIT VE BELGE ÜCRETLERİ

ÜYE KAYIT ÜCRETİ	2.000.000.TL.
ÜYE KİMLİK KARTI	1.000.000.TL.
ODA ÜYE BELGESİ	3.000.000.TL.
SERBEST ŞEHİRCİLİK BÜROSU TESCİL BELGESİ	1.500.000.TL.
SERBEST ŞEHİRCİLİK BÜROSU KAYIT BELGESİ / İLK TESCİL	40.000.000.TL.
SERBEST ŞEHİRCİLİK BÜROSU TESCİL YENİLEME	25.000.000.TL.
ÖDENTİ (AYLIK)	1.500.000.TL.
ÖDENTİ (YILLIK)	18.000.000.TL.
1 OCAK 2000'den itibaren geçerlidir.	

DÜNYA MÜHENDİSLER KONGRESİ YAPILACAK

* Dünya Mühendisler Kongresi Expo 2000 Dünya Fuarı temaları üzerinde mühendislerin Görüş ve önerilerini almak amacıyla 19-21 Haziran 2000 tarihleri arasında Almanya'nın Hannover kentinde yapılacaktır. Toplantıyla ilgili gelişmeler ([http:// www.vdi.de/wec](http://www.vdi.de/wec)) internet adresinden izlenebilir.

DEPREM SONRASI...

Ve korkulan oldu... 17 Ağustos 1999 gecesi yıllardır beklenen deprem Kocaeli, Sakarya, Yalova, İstanbul, Eskişehir ve Bursa illerini vurdu. Deprem sonrasında Adapazarı, Yalova, Gölçük, Çınarcık, Dегimendere, Karamürsel kentlerinin tamamına yakını yok olurken, İzmit ve İstanbul depremden önemli ölçüde etkilendi.

Deprem kentleri yok ederken, yaşayan binlerce insan da hayatını kaybetti. Ölenlerin sayısı konusunda net bir rakama ulaşılamazken, kayıpların 3 binin çok üzerinde olduğu tahmin edilmekteyken, deprem sonrasında ilk yardıma koşması gereken kamu kurumlarının yetersizliği, şans eseri hayatta kalan insanların "Devlet nerede" sorusunu sıkça dile getirmesine neden oldu. Başta politikacılar ve medya kuruluşları olmak üzere, tüm yurtta suçlu avına çıktıldı. Herkes kendine göre suçlu seçmeye ve teşhire yöneldi. Ölümle en çok pay sahibi olanlar Meclis'te toplanıp "Taktir-i İlahi", "yapacak bir şey yok", "kader", "Allah'tan geldi" gibi tesbitlerde suç daha üstlere havale ederken, medya açısından ilk suçlu yapılan yapan "katil müteahhitler"di. Gerekli kontrolü yapmayan mimarlar ve mühendisler de suç ortakları olarak teşhir edildiler. Depremi medyadan izleyebilen hükümet ve Bayındırlık Bakanlığının suçlusu ise yetkililerini kullanmayı bilmeyen kentlerin yerel yöneticileriydi.

Devlet suçlu arar, halk yara sarar!

Ülkenin yöneticileri ve medyası, kendi suçlarının avındayken, depremden etkilenen bölgede sivil toplum örgütleri, bağımsız yurttaş inisiyatifleri, meslek örgütleri, bazı siyasi partiler ile yurt içinden ve dışından katılan gönüllüler kurtarma ve yardım çabalarını sürdürdüler. Hükümet tarafından organize edilmesi ve gerçekleştirilmesi gereken bu çalışmalara katılanlar yine hükümetin sağlık bakanı tarafından marksist düşman ilan edildiler.

Deprem sonrasında binlerce insan yıkıntılar altında kurtulmayı beklerken, hükümet toplumun başlatmış olduğu yardımlar gönderme ve dayanışma çabaları "yapılan yardımların organizasyonunu gerçekleştiriyoruz" diyerek engellemekle meşguldi. Halkımızın duyduğu büyük güvenden olsa gerek (!), bu "organizasyonlar" başlayınca yardımların da arkası kesildi. Değişik örgütler tarafından başlatılan parasal yardım toplama çalışmaları ise hükümetin tüm yardımların tek hesabı altına alınması kararından sonra kesildi ve banka hesapları kapatıldı. Devletin atamalı yerel yöneticileri olan valiler tarafından organize edilen illerdeki yardım toplama çalışmalarında bulunan dahiyane çözümler ise, devletin ne kadar dimdik ayakta olduğunu anlatıyordu. Değişik illerde başlatılan yardım çalışmalarında valiler tarafından bankalarda açılan hesapların adı değiştirilerek; depreme yardım hesabı yerine, "... mahallesi yapım hesabı" gibi isimlerle, paraların kontrolünün hükümete devredilmesi engellenmeye çalışıldı.

Deprem doğal afetdir, ama ölümler...

Depremi üzerinden geçen birkaç gün, depremden etkilenen bölgede yaşayan vatandaşların kafasında ki, "devlet", "hükümet", "kader", "doğal afet", "sorumlu" tanımlarını gözden geçirmesine yol açtı. Artık halkımızın kafasında oluşan, "Deprem doğal afet midir?", "Tann böyemi istedi?" gibi sorulara yine kendisi yanıt bulmaya başladı. Depremler doğal afetdir, ama ölümler afet değil, cinayettir!

Bu cinayetin sorumlusu tekrar seçilemeye korkusuyla, imar affı gibi katliam destekçisi yasaların hazırlayan politikacılar ile onların yarattıkları, besledikleri ve korumaya çalıştıkları rantıye düzenidir! Binalar halka mezar olan müteahhitler bu düzenin ve düzenbazların taşeronlarıdır!

Deprem sonrasında yakınlarını, evlerini, işyerlerini yitiren bölge halkı çadırlandı yaşamaya terk edildi. Çadır bularak içine girenlerin dışında çok sayıda aile ise tamamen açıkta kaldı. Aynı zaman diliminde sık sık toplanmalar yaparak kriz masaları ile varlığını kanıtlamaya çalışan hükümet ise, "Hangi müteahhitimize ne kadar iş

verebiliriz? Depremi rantını nasıl palyaştırdı?" gibi önemli konularda boğuldu. Yaptıkları yapılar yerle yerle olan müteahhitlerden Veli Göçer gibi, medya tarafından ulusal kanımız ilan edilen bazı müteahhitler tutuklanırken, Ceylan, Yüksel, Aydın siteleri gibi yerle yerle yerle yapılan sorumluların tutuklanmak bir yana yeni ihaleler verilerek ödüllendirildi!

"Patates, otomobilden değerli mi?"

Basında baz köşe yazarları ile televizyonlardaki bazı programların yapımcıları Jeoloji Mühendisliği, Jeofizik Mühendisliği gibi bilim dallarının varlığını keşfederek, her yerde her tür yapının yapılması gerektiğini de söylemeye başladılar. Bölgedeki nüfus yığılmasına "istihdam yaratma" övünçleri ile katkıda bulunan holding sahipleri ise, kendi binalarının sağlamlığında bahsederek, söz konusu tesislerde çalışan işçilerinin yok olan varlıklarını, gelecekle ilgili görmezden geldiler. Sakarya Ovası'nda birinci sınıf tarım alanlarını yok eden sanayi yapılmasına karşı duran meslek odalarına ve duyarlı kesimlere "Patates otomobilden daha mı değerli?" diyerek vezir katkıda bulunanlar, tüm çevre düşmanı kaçak sanayi tesislerinin temel atma törenlerinde düğmeye basanlar, "devlet büyüktür", "yıkılan yaparız" diye beylik sözleriyle katkılarını sürdürürler.

Deprem bölgesinde yer alan birçok sanayi kuruluşu başta olmak üzere, bölgedeki nüfus yığılmasının nedeni olan yanlış yapılaşma ve yer seçimi kararlarının altında imzası olan, yasasını verdiği yetkileri sadece politik ve rant amaçlı düzenlemelerde kullanan, üst ölçekli plan üretimi ve kontrol görevini beceremeyen Bayındırlık ve İskan Bakanlığı; bölgedeki belediyelerin plan yapma, yapıtırma ve onama yetkileri ile yapılaşma ile ilgili tüm yetkilerini ellerinden alarak, depremden ölümlerin nedeni sadece yerel yönetimlermiş gibi bir görüntü yaratma çabasına girişti. Bu sergilenen tavır yeni de değil aslında. Geçen yıllar içinde meslek alanını ve meslektaşlarını kontrol etmeye çabalayan meslek odalarının bu görevlerini yerine getirmesini de nasıl engellemeye çalıştığı, nasıl hukuk dışı, yarıncı genelgeler yayınladığı hafızalarımızda tazelenir.

Yıllardır yaşanan sorunlar ortadayken neredeyse her yıl yaşanan depremlerle Türkiye'nin her yıl yaşanan depremlere Türkiye'nin bir köşesi yıkılıp, insanlar ölmekteyken, gerekli yasal düzenlemeleri yapmayan, yapamayan bakanlık, son depremin enkazlarının altındaki insanlar çıkarılmadan konuyla ilgili hiçbir meslek örgütünün görüşünü de almadan, hazırladığı yönetmelik değişiklikleriyle tüm yurtta yapılaşmayı durdurmanın, planlamayı uygulanamaz hale getirmenin çözümünü bulmuş oldu. Yapılan değişikliklerle verilen izlenim "yapı kalitesinin ve standartlarının artırılması", "kentsel teknik ve sosyal altyapı standartlarının artırılması" olduğundan, birçok kişi ve örgüt tarafından olumlanırken değişikliklerin rant kokuğu da gözlerden kaçmadı.

Çadırkent ve ŞPO

Şehir Plancılar Odası (ŞPO), deprem sonrası TMMOB ve birçok örgüt gibi, bölgede sağ kalan insanların yardım çalışmalarını insanca koşullarda sürdürülebilmesi için çaba gösterdi. Odamız, deprem sonrası yerlerini yitiren bölge halkının, yaygın kullanımıyla "çadırkentler"de (ki bu isimlendirme bile, ülkemizde kentlere ve kentleşmeye bakışın ne kadar basite indirildiğinin de bir göstergesidir) sürdürülmeye çalıştıkları yaşantılarının ve yine yaşam çevrelerinin organizasyonunda aktif olarak görev aldı. Odamızın kuruluşuna öncülük ettiği ve kendi özgün yönetim modelini oluşturduğu "Çadırkent" diğer çadırlı yaşam alanları içinde örnek olarak alındı. Saraylı ve Örcün köyleri arasında yer alan çadırkentten sonra, Hisarın beldesinde Esentepe çadırlı yaşam alanlarını da planlaması ve düzenlemesi Şehir Plancılar Odası tarafından üstlenildi. Bu yaşam alanlarının günlük gereksinimleri Şehir Plancılar Odası'nın internet adresinde (www.spo.org.tr) duyuruldu ve değişik kişi ve kurumların katkılarıyla gereksinimler giderilmeye çalışıldı.

Bölgede depremden kurtulan insanlara verilecek bir çadırın her sorunun çözümünü olduğu ve çadır olan insanları normal yaşamlarını sürdürebileceği gibi verilmeye çalışılan yanıltıcı izlenim geçen bir ay içinde desifre oldu. İlk yağmurla yaşamaz hale gelen çadırlar ve çadırılı yaşam bölgelerinin çok zor günlerin beklediği ortaya çıktı. Rant düzenlenin belirleyici gücü kentlenimi gösterdi ve insanların hangi koşullarda kışı geçireceği tartışmalarında bakanlar kurulu içinde çatışmalar oldu. Konuya ilişkin birçok insanın ve örgütün sözleri duymazlıktan gelindi. Çatışmalardan galip çıktığı izlenimi veren Bayındırlık Bakanlığı geçici iskan alanlarının planlaması ile bu alanlarda kullanılacak geçici yapıların ihalesi gibi bir çerçevede işe girişti. Söz konusu geçici yapıların nitelikleri övgüler düzülerek atıldı. Kabul edilmesi istenen görüş, "bu geçici yapılar halkı kıştan koruyacak, onları sağlığa kavuşturacak, böyleyse bu iş için atılacak paralar feda olsun'du. Toplu Konut İdaresi'nin, "kalıcı konutlara öncelik verilmesi" yönündeki görüşü ise "rant kavgası'nın kaybedenleri safında yer aldı.

Peki ya çözüm?

Yaşanan bunca acıdan sonra, aynı acıların tekrarı önlemenin çözümü,

- Tüm halk ve medyanın gündemi depreme ortaya çıkan felaketteyken, toplumun duyarlılık göstererek engellemeye çalıştığı, "mezarda emeklilik", "tahkim", "çete affı" vb. gibi yasaları fedakarca gece gündüz çalışıp Meclis'ten çıkartıp, yasalaştırmak değil.

- Bazı sermaye sahipleri ile mutlu aile resmi cektiren ve "yapılacak tesis kaç tane işçi çalıştıracak, ne kadar döviz getirecek, gerekirse Çankaya'nın bahçesini bile veririz" diyen, deprem sonrasında bölgede yaşayan insanların bulamaz hale geldikleri patates için önceleri, "patates otomobilden daha mı değerli" diye yöneticilerin temel atığı bu kaçak yapıları uydurulan yasa ve yönetmelikler çıkarmak değil,

- "Bunlar geçmişte köprüye de karşı çıkmışlardı" diyerek kendi akıllarına dönüklerine zemin yaratmaya çalışan, bugüne kadar ülkede, halkın. Kentlerin ve doğanın lehine kararlar alan az sayıda yapıdan biri olan ama rantıye düzeninin önünde engel oluşturan Danıştay'ı devredışı bırakıp "Tahkim Yasası'nı çıkararak yöneticilerin kararları değil.

- Planlama kararlarını, yer seçimlerini ve bölgede yaşayacak nüfusun miktarını "Toyota", "Ford", "Honda" vb. sermaye temsilcisi firmaların verdi ortakları olan holdinglerin verdiği yer seçimi kararlarına bağlamak değil.

- İstanbul'a yakın olsun, içinde ve çevresinde zarar görebilecek ne olursa olsun yaşayanlar ne düşünsün, biz burayı yeni Hong Kong yapacağız diyerek 30 km genişliğinde bir alanda serbest bölgede hayalleri kuran holdinglerin isteklerinin yerine getirilmesi değil.

- Amir-memur, sicil notu ilişkisi içinde sıkıştırılan, mevki, rütbe meraklısı yöneticilerin altında çalışılan teknik elemanlardan oluşan ve gerçek karar vericinin "rant ilişkisi" olduğu bir düzen hiç değil.

Her zaman üzerine basa basa seslendirdiğimiz ve duyulmasını istediğimiz çözüm, artık gerçek ve çağdaş anlamıyla "Plan" ve "Planlama" kavranlarının kabul edilmesi, planlama kararlarını planlılar verdiği, kamu yararına özerk, çalışma yapabilecek planlama kurumlarının kurulması, karar verme konumundaki tüm teknik kadroların 657 vb. baskı yasalarından kurtulması ile özgür ve bilimsel kararuzerem ve uygulama ortamının yaratılmasıdır. Yaşanan bu kötü dersin, tüm kentlerde yapılacak iyi işler için bir milat olarak alınmasını sağlayacak yeni düzenlemelerin ivedilikle yapılması gerektirir. TMMOB Şehir Plancılar Odası bu amaçla yapılacak her türlü çalışmaya katkı koymaya, öncülük yapmaya ve destek olmaya hazırdır. Köti dersi gereksinimi olmadığına inandığımız halkımızın, yine dersi ihtiyacı olmayan yöneticiler tarafından yönetildiği günlerin geleceğine inancımız tamdır.

YER SEÇİMLERİ KİMİN MESLEK ALANI?

İzmit Körfezi çevresinde meydana gelen depremde, deniz, yıllar boyunca kendisinden çalınan alanları 45 saniyede geri aldı.

Depremi sonuçlarına ilişkin başlayan tüm tartışmalar, "Doğrusu nedir", "Ne yapmak gerekir?" sorularının sorulmasıyla sonuçlandı. Ülke gündemini oluşturan depreme ilişkin tartışmalarda, 'yetki' tartışması da en çok yapılan tartışmaydı. Örneğin elinde kalan yetkileri çok doğru (!) kullanmasıyla ünlenen Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, 1985 yılında yerel yönetimlere devrettiği yetkileri yanlış kullandığından bahisle geri aldığı açıkladı.

'Sorumluluk' tanımı da deprem sonrasında en çok tartışılan konulardan biri oldu. Her hatanın bir gerçekleştireni, yani bir 'sorumlusu' olmalıydı. Farklı mesleklerden uygulanan ve değişik yetkilerin kullanılmasından ortaya çıkan hataların, sorumlularının bulunması, teşhir edilmesi ve cezalandırılması gerekiyordu. Sayılan hatalar, üst plan kararı üretilmeden yapılan yanlış yer seçimleri ile başlar, jeolojik etütlerin yapılmaması ya da yanlış yapılmış olmasıyla sürüyordu. Depremden etkilenen ve içinde yaşayanların yaşamlarına son veren yapıların projelerini hazırlayanlar, onaylayanlar, inşaatı gerçekleştirenler, kamu adına kontrol edenler, göz yumanlar, sorumlu olarak gösteriliyordu.

En çok konuşulan hata

Deprem sonrasında en çok konuşulan hataların başında, yıkımın başlıca nedenlerinden biri olan 'yer seçimi hataları' vardı. Gerçekten, yerleşmelerin yer seçimine ilişkin kararlar, başta doğal hayatın ve tüm canlıların yaşam çevrelerinin optimum kullanımını ile kentlerin ve kentlerde yaşayanların sağlıklı bir yaşam sürmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca ülkemizde son yıllarda sıkça görülen deprem, sel baskını, heyelan vb. doğa olaylarında da yaşanarak görüldüğü gibi, bazen kentte yaşayanların hayatta kalabilmeleri de kentlerin yer seçimleriyle doğrudan ilgilidir.

Depremde ölümlerin çok sayıda olmasının nedenlerine ilişkin yapılan değerlendirmelerde birçok doğru dile getirildi. Bunların başında, ülkenin üst ölçekli plan geleneğinin oturmaması ya da yok edilmiş olması gelirken, bunun sonucunda devlet desteli sanayi yoğunlaşması ve bunun çekimiyle oluşan nüfus yığılması yer almaktaydı.

Ancak dile getirilmeyen konu bu yığılmanın gerçek sorumlularının kimlikleri oldu. Depremden etkilenen bölge halkı doğrudan hesap sormaya başladığı, suçlu avına çıktığı günlerde, suçlu olarak içinde yaşadığı konutun yapımcılarını tanıdığı ve bulabildiğine olsa gerek müteahhitler ilk defa olan suçlu oldular. Bunun bir adım ötesinde ise, içlerinde bazı odaların yerel temsilcilerinin de adının geçtiği, yıkılan yapının proje müellifi, mimarlar ve inşaat mühendisleri ile Teknik Uygulama Sorumlusu (TUS) mimar ve mühendislerin isimleri anılmaya başlandı.

TMMOB'un 'ceza' kararı

Yazılı ve görsel basında yer alan haberler sonucunda oluşan tepkilere TMMOB ve ilgili odalar "suçlu üyeler cezalandırılacaktır" diyerek yanıt verdiler. TMMOB almış olduğu Yönetim Kurulu Kararı ile deprem sonrasında ortaya çıkan duruma yaptıkları projelerle katkısı olan üyeler hakkında soruşturma başlatılmasını odalara bildirdi. Suçlanan üyelerine ilişkin, ilgili odalarda 'gereğinin yapılacağı', 'hesap sorulacağı' gibi açıklamalar yapıldı.

Bazı oda yöneticileri ise, basında kendilerine tahsis edilen köşelerinden aceleyle "Odalarn mesleki de-

netime ilişkin protokoller iptal edilmeseydi bunlar yaşanmayabilirdi" şeklinde yorum yaptılar. İzleyen günlerde aynı odanın bir şube başkanının da suçlular arasında gösterilmesi, aceleyle yapılan bu açıklamanın ardından kamuoyunda 'kimi kime denetleteceğiz?' benzeri soruların sorulmasına yol açtı.

Kamuoyu önünde, odaların denetim yetkisini tartışılır hale düşüren bu ve benzeri açıklamaları yapanlar yıllardan bu yana anlamamakta direndikleri, odaların 'kendi meslek alanını ve meslektaşını' denetim yetkisinin yasal olarak var olduğu ve bu yetkinin kullanımının hiçbir üçüncü kişi veya kurumun olmasına bağlı olmayacağı, bu nedenle politik olarak 'hısmılık' ilişkisi içinde bazı belediyelerle yapılan protokollerin hata olduğuna dair görüşün, bu değerli oda yöneticilerine bu vesileyle hatırlatılması gerekti.

TMMOB tüzesisinin verdiği yetkiyle...

Odalar, yasanın ve TMMOB tüzesisinin kendilerine verdiği bu yetkiyi ve sorumluluğu, tüm yurt çapında ayrımsız ve koşulsuz olarak 'kendi meslek alanlarında' yerine getirmektedir. Bu kapsamda Şehir Plancıları Odası, yasanın ve TMMOB tüzesisinin verdiği yetkiyle 'meslek alanını' denetim altına almaya çabalamaktadır. Ancak Şehir Plancıları Odası, TMMOB içinde başka hiçbir meslek odasının kendi alanında karşı karşıya olmadığı bir sorun nedeniyle, tümüyle kontrol mekanizmalarını işletmemektedir.

Şehir planlama meslek alanı, ülkemizdeki uygulanan biçimiyle oluşan imar planlama düzeni nedeniyle, gerek rant paylaşımının bir aracı olarak kullanıldığından ve gerekse kamuoyunda sürekli güncel kalması nedeniyle, konuya ilgi duyan birçok meslek grubunun ve kişinin değişik nedenlerle ilgisini çekmektedir. Türkiye'nin birçok bölgesinde farklı meslek gruplarından kişilerin planlama işlerini üstlenmeye çalışmaktadır. İmar planlama sisteminin dayanağı yasa ve yönetmeliği hazırlayan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, yasanın çıktığı tarihlerdeki teknik personel yapısı nedeniyle, bu rant paylaşımının içinde yer almak istemeyen mimarları da yetki sahibi yapmış ve 'şehir planlama bilim dalı' nı usta çırak ilişkisi ile elde edilen meslek' durumuna getirmiştir.

Olayın en acı yönü ise, kendi meslek alanlarına ilişkin 'haklı kaskançlık' sergileyen mimarların ve örgütlerinin "kısır dönem çıraklık" sonucu imar planı yapım yetkisi kazanılması konusunda sergiledikleri tutumdur. Şehir Plancıları Odası, meslek alanında yapılan yanlışların peşine düşerek kontrol altına almaya çalışırken, karşısına "çıraklıktan gelme" sözde uzmanlar çıkmaktadır.

Ünvan hırsızları

Başkanlarının gazete köşesinden, odaların kendi meslek alanlarında "mesleki denetim" yapmasını (iyi geçinilen belediyelerle yapılan komik protokollere bağlayarak da olsa) savunduğu ve bunun birçok kötü olayın çözümünü olacağını iddia eden Mimarlar Odası, üyelerinin eğitimini almadıkları bir konuda, yapmakta oldukları imar planı işleminin denetiminin "ilgili meslek odası" tarafından yapılması gerektiği konusunda ise "üç maymun" rolünü üstlenmektedir.

Usta-çırak ilişkisi sonrasında elde ettikleri İmar Planı Yapımı Yetkisini, TMMOB yasasına aykırı olarak, bir ünvan gibi de kullanmaya başlayan ve kendilerini "Şehir Plancısı", "Plancı", "Şehir Planlayıcısı" ilan edenler kendilerine armağan edilen yetkiyi kullanarak aldıkları kararlarla, "kentlerin kaderi ve halkın yaşamı" ile ilgili yalan yanlış kararların farkında bile olmadan,

denetim dışı mutlu azınlık yaşamlarını sürdürmektedirler.

Ancak bir deprem sonrasında kabul edilen "yer seçim kararlarının önemi", bu tür karar verecek kişilerin; ne politik ilişkiler etkisindeki kişilerden, ne parasal çıkar ilişkilerinin etkisindeki kişilerden, ne amir-memur ilişkisi içinde etki ve baskı altında kalan kişilerden ne de konuyla ilişkin hiçbir eğitim almadan, kendi düzenledikleri yönetmeliklerle kendilerine pay kapıp ve bunu övünç haline getiren, çıraklık geleneğinde var olan, yaşayarak öğrenme, tecrübe ile eğitim vb. yöntemlerle bile eğitilmeden kara verici hale gelen, "ünvan hırsızları"ndan olmaması gerektiğini göstermektedir.

Meslek etiği kurallarına göre

Yer seçimi kararını, yapacağı etüt çalışmalarını sonrasında, değerlendirecek verebilecek tek kişi, bilimsel temelleri olan, konunun eğitimini alan ve bu eğitim sonucunda bilgi ve yetki sahibi olan, şehir plancıları olmalıdır. Tabi ki bu konuda eğitim alarak karar verici konumuna gelen şehir plancılarının, ne politik, ne rantıye ne de amir baskısı altında kalmadan tamamen meslek etiği kurallarına uygun karar verebileceği ortamın yaratılması da vazgeçilmez koşuldur.

Günümüzde, yaşanan ekonomik sıkıntılardan etkisindeki şehir plancılarının yukarıda yer alan baskılarını uzağında durabilmelerinin ön koşullarından ve en önemlisi ekonomik bağımsızlık ile eşit rekabet koşullarına mesleklerini uygulayabilmelerini sağlayacak düzenlemelerdir. Bu düzenlemeleri yapma görevi ise bilindiği gibi TMMOB ve bağlı odaların görev alanları içinde yer almaktadır. İşte bu noktada işi ünvan hırsızlığına kadar varmış olan, Şehir Plancıları Odası'nın üyesi olmayan, denetimsiz, başıboş, artık bir çoğu kendi mesleğini bile yapamayan ama başka her konuda ahkam kesme meraklısı olan bir grup insan, "kıyak yönetmelik" iyle kaptıkları "kıyak yetki" ile hiçbir denetimden geçmeden imar planı işleri yapmaktadırlar. Yıllardan bu yana süren bu sorun, imar planlama işi ile uğraşan şehir plancılarına karşı tamamen haksız rekabet koşullarını dayatmaktadır. Söz konusu kişilerin meslek odası ve TMMOB konuya gerekli önemi geçen zaman diliminde vermemişlerdir.

Herhangi bir eğitime dayanmada alınan bu temelsiz yetki sonucunda verilen yer seçimi kararlarının yol açabileceği sonuçlar çok açık biçimde 17 Ağustos 1999 tarihinde ortaya çıkmıştır. Odamız tarafından deprem bölgesinde başlatılan incelemede, değişik engellemeler nedeniyle henüz tüm bilgilere ulaşılamamış olsa da, şu ana kadar bölgede yer seçimi kararı getiren 8900 adet imar planının yüzde 51'inin mimarlar tarafından yapıldığı, yüzde 31'inin İller Bankası Genel Müdürlüğü ve 1. Bölge Müdürlüğü elemanları tarafından yapıldığı, yüzde 5'inin belediye elemanları ve üniversiteler tarafından yapıldığı belirlenmiştir. Bölgede odamız üyesi, yeterlilik belgesi sahibi şehir plancıları tarafından yapıldığı saptanan planların toplam içindeki oranı ise sadece yüzde 13'tür. İller Bankası personeli olarak planların yapımını üstlenenlerin büyük bölümünün de şehir plancısı olmadığı belirlenmiştir. Deprem bölgesinde onaylanan ve yer seçimi kararı getiren imar planlarının yüzde 87'lik bölümünün, değişik biçimlerde ilgili meslek odası olan Şehir Plancıları Odası'nın denetim ve kontrolü dışındaki kişi ve kurumlar tarafından yapılmış olduğu saptanmıştır.

TMMOB ve Mimarlar Odası'nın duyarlı yönetim kurul üyelerinin de konuya ilişkin sağduyulu bir bakışla konuyla ilgilenme zamanları gelmiş ve hatta geçmiştir. Konuya duyarlı tüm kesimlerin ve ilgili bakanlığın da konuya yeniden değerlendirmesi gerekmektedir. Şehir planlama mesleği ve yetkileri kamu kurumlarında dosya inceleme ve düzenleme ile geçen memuriyet yıllarının sonrasında verilen ikraniye konumundan çıkarılmalıdır. Şehir plancıları mesleklerine ait yet-

kileri ve sorumluluğunu alacak bilgi birikimine, tüm ülkeye hizmet verecek tecrübeye ve ustalığa sahiptir. Kentlerin yer seçimine ilişkin kararlar ne politikacılar, ne rantiyeciler, ne de mesleğin rantını yemeye çalışan çarıklar değil. bu için eğitimini alan uzmanlar vermedir.

Deniz, deprem sonrasında, kendinden çalınarak mayıyılan dolgu alanları yutarak geri aldı.

Sıra Şehir Plancıları'nda...

Şehir Planlama; "Mimarlık üstüne sürülen krema değildir". Olmayacaktır.

Necatî UYAR

TMMOB Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı

KÜRESELLEŞME, MEKÂN, PLANLAMA

17 Ağustos depremi ve son Düzce depremi ile kentleşme ülke gündeminde büyük yer tutmaya başladı. Dünyada 50 yıldan bu yana kutlanarak geleneksel hale gelen 8 Kasım Dünya Şehirlik Günü'nde ülkemizde de 23 yıldır değişik konu başlıklarında kolokyumlar düzenlenmektedir. 1998 yılında düzenlenen kolokyumda, geçen yüzyılın değerlendirilmesi yapılırken, bu yıl; "3 Bin yılda Şehirler" Küreselleşme, Mekan ve Planlama" başlıkları altında incelendi. Bu metin Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı Necatî Uyar tarafından 8 Kasım 1999 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi'nde yapılan Dünya Şehirlik Günü 23. Kolokyumu'nun açılışında sunulmuştur.

Üç yıldır TMMOB Şehir Plancıları Odası öncülüğünde gerçekleştirilmekte olan Geleneksel Dünya Şehirlik Günü Kolokyumu'nun 23. günde yeni bir binyle girerken; "Geleceğin kentleri ve kentleşmesi nasıl olacak?", "3. bin yılda küreselleşmenin, Yeni Dünya Düzeni'nin (YDD) ve teknolojik gelişmelerin, kentsel mekana ve planlamaya etkisi ile olası sonuçları neler olacak?" sorularına yanıt bulmayı hedefliyoruz.

Küreselleşme, YDD, Tahkim, MAİ

Ülkemizde gerek sermayenin denetimindeki medya desteği ve gerekse sermaye destekli politikacılarımız tarafından sürekli işlenen ve kabullenmemiz beklenen Yeni Dünya Düzeni; ekonomik, teknik, sosyal yönelişlerin ve işbölümünün ABD tarafından belirlendiği, ulusötesi sermayenin kontrolünde tek boyutlu bir dünyayı dayatmaktadır.

Ulusötesi sermaye kendi çıkarları uğruna, ülkemiz ve benzeri geri kalmış ülkelerde özelleştirmelerle ulus devleti küçültmekte, halkların sosyal, kültürel haklarını kısıtlamaktadır. Çok Taraflı Yatırım Anlaşmaları, uluslararası tahkim benzeri düzenlemeler ile anayasa dahil olmak üzere tüm hukuk düzeni ve kurumları büyük sermayenin önünde engel olmaktan uzaklaştırılmaktadır.

Ulusötesi sermayenin istekleri doğrultusunda yapılan, uluslararası tahkim benzeri düzenlemeler, gerek kentlerimiz ve gerekse doğal çevremiz açısından oldukça tehlikeli diyebileceğimiz gelişmeleri de beraberinde getirmektedir. Danıştay'ın hukuka uygun ve ka-

mu yararı bakımından yaşamsal önemdeki denetiminin ortadan kaldırılarak yetkisinin "görüş bildirme"ye indirgenmesiyle, hakları korunmuş bireylerden oluşan sağlıklı bir kamunun yaratılması sermayenin insafına terk edilmiştir.

İnsanı kedine ve yaratılan değerlere yabancılaştırarak, doğayı kirleten, doğal yaşamı yok eden, emekçilerin artı değerini çalan, insanları her alanda ezen, kişiliksizleştiren, bugüne kadar kentlerimizin biçimlenmesinde tek söz ve yetki sahibi olan kapitalizmin dayattığı Yeni Dünya Düze'nin etkisiyle bundan böyle olabileceklere gelecek yıllarda artacak ulusötesi sermaye saldırılarına karşı direnmek gerektiğine inanıyoruz.

Deprem, yer seçimi kararları...

Sermayenin ve politik destekçilerinin karar vericiliğiyle kentlerde ve doğal çevrede yaşanan çarpıklıklar, 17 Ağustos gecesi yaşanan depremin yarattığı yıkımla gözler önüne serildi. Son yıllarda her doğa olayının felakete dönüştüğü ülkemizde, ortaya çıkan felaketi edenler sorgulanmaya başladı. Başta medya olmak üzere, birçok kesim tarafından ekonomik yaşam koşullarının dayattığı sistemin doğal ürünü olan bazı konut yapımcılarının suçlu olarak teşhir edildi.

Bu arada meslek alanımız açısından olumlu sayılabilecek gelişme ise, bölgedeki kentlerin yer seçimlerindeki hataların tartışılmaya başlanmasıydı.

Sakarya Ovası'nda birinci sınıf tarım alanlarını yok eden sanayi yapılaşmasına karşı duran meslek odalarına ve duyarlı kesimlere "Patates, otomobilden daha mı değerli?", "Gerekirse Çankaya'nın bahçesini bile veririm" gibi veciz sözlerle, tüm çevre düşmanı kaçak sanayi tesislerinin temel atma törenlerinde düğmeye basanlar, deprem bölgesinde yaşanan yıkım ile yitirilenlerin ardından hayatta kalabilen ve çadıra muhtaç duruma düşürülen halkımızın karşısına çıkıp "deprem takdiri ilahidir", "Devlet büyüttür", "yıkılanı yaparız" gibi beylik sözleriyle sıra savdılar.

Depremle bir kez daha ortaya çıkan gerçek; bölgedeki dengesiz nüfus yoğunlaşması ve sanayi yığılmasına engel olması gereken üst ölçekli planlama kararlarının eksikliği oldu. Bu kararların alınması gerekirken, planları hazırlaması gerekenlerin depremin hemen sonrasında yerel yönetimlerin yetkilerine el koyması ise ders alınması gereken bir yüzüstlüktü.

Deprem sonrasında konuya ilişkin söz söylemek isteyen her kesimin meslek alanımıza ilişkin uzmanlık gösterilerini, yıllardır her zeminde inşaat yapılır diyenlerin, "bu alanlar yapılaşmaya açılır mı?" dediğini bölgede yapılan her imar planından önce zaten yapılmış olan gözlemsel, içerişsiz jeolojik etütlerin tek başlarına çözülmüş gibi gösterilmesini ibretle izledik.

Şehir Plancıları Odası'nın depremden etkilenen bölgelerde yapılan, büyük bölümü rant amaçlı imar planlarının yıkımda ve can kayıplarındaki etkisi ile yapılan hatalar konulu çalışmasının elde edilebilen ilk sonuçları da çok acı bir gerçeği gözler önüne sermiştir. Bölgedeki planları hazırlayanları çok küçük bir bölümü konunun eğitimini almış diplomalarıyla bu işi yapan şehir plancılarıdır. İmar planları yüzde 87 gibi büyük bir bölümü Şehir Plancıları Odası'nın denetimi dışındaki meslek grubundan kişiler ve kurumlarca hazırlanmıştır.

Planlama, mimarlık ve tasarım

Rantiyeci bir sistemin karını maksimize etme amaçlı araçlardan biri olarak kullanılan İmar Planlama

Düzeni başlangıçtan bu yana planlamayı salt fiziksel tasarım olarak gören, şekilci bir anlayışı benimsemiştir.

Oysa şehir planlama, önceden kestirici, sosyal bilimlere inan, kentleri kendi iç bütünlüğü ve büyüme kuralları olan bir birim olarak gören, çok yönlü akıl planlamasının üstünlüğüdür.

Salt mimarlık eğitiminin kent planlamasının gerektirdiği hünerleri veremeyeceğini kabul etmeyen, ranta yönelik düzenlemelere imza atanların şu soruyu bir kez daha kendilerine sormasında yarar var; şehir planlama mesleği ve yetkileri, kamu kurumlarının dosya inceleme ve düzenleme ile geçen memuriyet yıllarının sonrasında verilen bir emekli ikramiyesi olarak kadar basit midir?

Nasıl bir planlı? Nasıl bir planlama?

Kabul edilmelidir ki;

Kent formunun oluşmasına ilişkin kuramsal bilgiye sahip, verdiği kararların mesleki etik açısından anlamını bilincinde olan bir şehir plancısı, mimarı bakışından farklı olarak arsa rantlarını toplumsal çıkarı açısından doğru olan yere yönlendirebilecektir.

Yaşananlardan ders alarak ivedilikle yapılması gereken planlama kararlarını planların verdiği kamu yararına özerk çalışma yapabilecek planlama kurumlarının kurulması, karar verme konumundaki tüm teknik kadroların 657 vb. baskı yasalarından kurtulması ile özgür ve bilimsel karar üretme ve uygulama ortamı yaratılmalıdır.

Şehir planlama; mimarlık üzerine sürülen krema değildir.

Şehir Plancıları Odası'nın kuruluşunu ve meslek alanımızda kurumlaşmanın 30. yılında mesleğimizi hala çarıklıktan yetişen diplomasız eğitimci kişilerin her tür denetimden uzak bir serbestlikle yapılabiliyor olması nedeniyle, kentlerimizin geleceğine ve meslek alanımıza ilişkin endişelerimiz eksilmiyor. Odamıza kuruluşunun TMMOB Genel Kurulunda savunulması amacıyla 1969 yılında sayın İlhan Tekeli tarafından kaleme alınan ve bir meslek örgütünün kuruluş mücadelesinin temel söylemi diyebileceğimiz metni kısaca özetleyen cümleyi geçen yıllar içinde sürekli seslendirildi. Gerek yasal kurgulamadaki yanlışlar ve rant sisteminin hizmet eden düzenlemelerin sürdürülmesi nedeniyle gerekse meslek alanımıza bakıştaki anlayışın sürdürülmesi nedeniyle bu sözleri yeniden ve daha bir gürlüğüyle söylüyoruz.

Yetki sahiplerine duyuruncaya kadar sistemi değiştirenceye kadar yasal düzenlemeleri yaptıruncaya kadar söyleyeceğiz;

"Şehir Planlama Mimarlık Mühendislik Üzerine Sürülen Bir Krema Değildir". Olmasınada izin verme yiz.

Yeni bir binyle girerken, plana ve planıya saygı duyan yöneticilerin yönettiği bir toplumda planları kararlarını şehir plancılarının verdiği bir ortamın oluşmasına katkı koyması dileğiyle, Kolokyumun başarılı ve doyurucu geçeceğini umuyor, hepimize saygıları sunuyorum Rantiyeci bir sistemin karını maksimize etme amaçlı araçlardan biri olarak kullanılan imar planlama düzeni; başlangıçtan bu yana planlamayı salt fiziksel tasarım olarak gören şekilci bir anlayışı benimsemiştir. Oysa şehir planlama önceden kestirici, sosyal bilimlere inanan kentleri kendi iç bütünlüğü ve büyüme kuralları olan bir birim olarak gören çok yönlü akılcı planlamının üstünlüğüdür.

TMMOB Şehir Plancıları Odası

Aylık Haber Bülteni

Şehir Plancıları Odası Adına

Sahibi

Necatî UYAR

Tunus Cad. 50A/13 K.Dere/ANKARA

Tel: (0 312) 467 84 43

Yazı Kurulu:

**Senihi KİTAPÇI
Erhan DEMİRDİZEN
Gülsüm YILMAZ**

Bülten Üyelere ve Oda birimlerine

ücretsiz gönderilir.

AYDA BİR YAYINLANIR

Dizgi: Martı Ajans

Tel: (0 312) 418 93 30

Baskı: Ertem Matbaası